

**Het Groenhovenpark:
de achtertuin van Bloemendaal**

voorstellen voor een kwaliteitsimpuls

Het Groenhovenpark: de achtertuin van Bloemendaal

Voorstellen voor een kwaliteitsimpuls

Marion Lijmbach

T1D2

Organisatie : Hogeschool Van Hall Larenstein, Velp
Begeleider : F. van den Goorbergh, TL 12DBM
Datum : Gouda, 28 maart 2012

Voorwoord

Voordat ik aan dit rapport begon was het Groenhovenpark voor mij vrijwel onbekend terrein. Terwijl ik er hooguit 500 meter vandaan woon, jonge kinderen heb en vaak heb geklaagd over het gebrek aan een park in de buurt. Toch is het niet zo vreemd dat ik het Groenhovenpark nauwelijks 'zag staan'. Het ligt verscholen tussen een van de uitvalswegen uit de stad, sportvelden, het zwembad en appartementencomplexen. Vanaf de weg is het park onzichtbaar. Nergens staat aangegeven dat er een park is.

Voor de module 'Beleid in woord en beeld' (TL12DMB) van het eerste jaar Tuin- en Landschapsinrichting (2011-2012) van Hogeschool Van Hall Larenstein in Velp, moest een beleidsvisie worden opgesteld, op basis van sociaal-ruimtelijk onderzoek, voor een gebied dat niet optimaal voor gebruikersgroepen functioneert. Een blik op de kaart van mijn woonplaats Gouda, inzoomend op de wijk Bloemendaal, bracht mij op het idee om te kiezen voor dat onbekende Groenhovenpark.

Naast de onzichtbaarheid heeft het park te kampen met andere factoren waardoor het niet optimaal wordt gebruikt. De toegangswegen zijn onduidelijk en niet erg sociaal-veilig, met name voor kinderen. Er zijn nauwelijks voorzieningen, twee of drie bankjes, een prullenbak. De meeste paden in het park zijn onverhard, waardoor na een regenbui het al niet meer prettig wandelen is. Er is geen herkenbare ingang.

Veel informatie heb ik gekregen uit gesprekken met de gemeente en de beheerder. Ik wil bij deze Christa Kraamer, van de Directie Ruimtelijke Ontwikkeling, afdeling Beheer openbare ruimte van de gemeente Gouda en André van Kleinwee, als stedelijk ecooloog in dienst van de beheerder, Cyclus, hartelijk bedanken voor de tijd die ze voor mij vrij hebben willen maken.

In dit rapport 'Het Groenhovenpark, de achtertuin van Bloemendaal' is een Programma van Eisen opgenomen. Dit programma biedt mogelijkheden om van het Groenhovenpark een verzorgd, sfeervol en levendig park te maken waar de bewoners van de wijk Bloemendaal, waaronder ik zelf, graag naartoe gaan om te genieten van de omgeving, om samen te komen, om te spelen, om een boek te lezen.

Marion Lijmbach
maart 2012

Inhoud

Voorwoord	1
Samenvatting	3
1. Inleiding	4
2. Sociaal-ruimtelijke analyse	8
2.1 Gebruikers van het Groenhovenpark	8
2.2 Omgevingsfactoren	10
2.2.1 Uniek park in de wijk Bloemendaal	10
2.2.2 Niet links laten liggen	11
2.2.3 Goed bewaard geheim	13
2.2.4 Welkom in het Groenhovenpark!	14
2.2.5 Ruim baan voor stinzenflora	16
2.2.6 Nauwelijks voorzieningen, onduidelijke beelden	17
2.3 Conclusie analyses	18
3. Visie: de achtertuin van Bloemendaal	21
4. Programma van Eisen (PVE)	22
5. Conclusies en aanbevelingen	24
5.1 Al veel te bieden	24
5.2 Aanbevelingen	24
5.3 Overige aanbevelingen	25
Literatuurlijst	26
Bijlage 1: Visie op Participatie	28

Samenvatting

Het Groenhovenpark is een uniek park in de wijk Bloemendaal. Het is een echt park met een opvallende, heuvelachtige vormgeving, goede padenstructuur, met afwisseling tussen open en gesloten beplanting en met een openbare speelvoorziening.

Het park maakt echter een wat 'uitgebluste' indruk. Door het ontbreken van een beheerplan is een enigszins eentonig en rommelig groenbeeld ontstaan. De ligging van het park maakt dat er weinig sociale controle is vanuit de buurt. Er is enige overlast van zwerfvuil. De gebruiksfrequentie is redelijk, de verblijfsduur is betrekkelijk laag.

Het Groenhovenpark wordt onvoldoende als park wordt gebruikt, meer als een functioneel groengebied, een groene passage, waar tijdens de middagpauze lopend wordt geluncht, doorheen kan worden gejogd of gefietst en waar als enige plek in de buurt de hond, niet aangelijnd, kan worden uitgelaten.

De centrale vraag in dit rapport luidt: Welke verbeteringen zijn er mogelijk voor het Groenhovenpark, die ertoe kunnen leiden dat het meer gebruikers trekt en dat huidige en potentiële gebruikers er vaker en langer verblijven? Voor de beantwoording van deze vraag worden in dit rapport sociaal-ruimtelijke analysemethodes gehanteerd. Door middel van onderzoekschetsen zijn de huidige en potentiële gebruikersgroepen en de invloedrijke sociaal-ruimtelijke factoren in kaart gebracht. Uit de analyse blijkt dat aan de wat afgelegen ligging en slechte zichtbaarheid vanaf de wegen niet veel te doen valt.

Echter, met enkele maatregelen gericht op de inrichting van het park en met een groenbeheer- en herstelplan is het zeker mogelijk om het Groenhovenpark een kwaliteitsimpuls te geven. Zo zal de beleving van het park veel prettiger worden door het aanbrengen van halfverharde paden van gravel; voldoende parkbankjes en picknicktafels zullen de verblijfsduur verlengen en uitnodigen tot recreatie van bijvoorbeeld gezinnen; voldoende prullenbakken zorgen voor een schonere en sociaal-veiliger omgeving; met de inrichting van een herkenbare hoofdingang, incl. informatiebord en fietsenstalling, voelen de bezoekers zich welkom en krijgt het park een 'parkuitstraling'; met het aanbrengen van wegwijzers in de omgeving van het park, ontworpen door kinderen uit de wijk, krijgt het park een gezicht en grotere bekendheid. Ten slotte kan een intensiever groenonderhoud een verzorgd parkbeeld bewerkstelligen, waarin stinzenflora weer de ruimte krijgt.

Met het Programma van Eisen in hoofdstuk 4 kan het Groenhovenpark een echt buurtpark worden voor de wijk, oftewel de achtertuin van de wijk Bloemendaal.

1. Inleiding

Het Groenhovenpark is gelegen aan de rand van Gouda in de wijk Bloemendaal. Het park ligt op een voormalige vuilstortplaats en is eind jaren '70, begin jaren '80 van de vorige eeuw aangelegd. De omvang van het park is ca. 200 bij 300 meter. Het grenst gedeeltelijk aan een van de uitvalswegen van Gouda. Aan die weg staan voornamelijk kantoorpanden. Aan twee andere zijden liggen sportvelden en het zwembad 'De Tobbe'. Ook grenst het aan een parkeerterrein.

Het Groenhovenpark maakt deel uit van een aantal groengebieden (parken en groenstroken) aan de rand van Gouda. Het zijn robuuste groene overgangsgebieden tussen de stad en het buitengebied; veelal veenweidegebied. Dit zijn, naast het Groenhovenpark, de Groene Wal, het Noorderhout, het Steinse Groen, het Gouds Geschenk en het Baden Powellplantsoen (GroenStructuurPlan, 2007-2015).

Het park maakt een wat 'uitgebluste' indruk. Door het ontbreken van een beheerplan is een enigszins eentonig en rommelig groenbeeld ontstaan. De ligging van het park, aan de rand van de wijk en stad, zonder aangrenzende woningen, maakt dat er weinig sociale controle is vanuit de buurt. Er is enige overlast van zwerfvuil. De gebruiksfrequentie is redelijk, de verblijfsduur is betrekkelijk laag. Het park wordt voornamelijk gebruikt door medewerkers van aanliggende kantoorpanden die er al wandelend hun lunch opeten, mensen die er hun hond uitlaten (het is een hondenlosloopgebied) en joggers.

De directie Ruimtelijke Ontwikkeling van de gemeente Gouda oriënteert zich op mogelijke verbeteringen voor het Groenhovenpark, die ervoor kunnen zorgen dat het voor huidige en potentiële gebruikers aantrekkelijker is om er (langer) te verblijven en die de ecologische waarde versterken.

Dit plan is opgesteld in opdracht van de gemeente Gouda, de eigenaar van het park. Aan de hand van het Programma van Eisen (PVE) kan de directie Ruimtelijke Ontwikkeling van de gemeente een beheervisie uitwerken, naar aanleiding waarvan de beheerder van het park, Cyclus, een beheerplan kan opstellen. Het PVE is erop gericht concrete voorstellen te doen voor een kwaliteitsimpuls van het park. Zodat het Groenhovenpark een echt buurtpark wordt waar mensen graag en vooral ook langer verblijven.

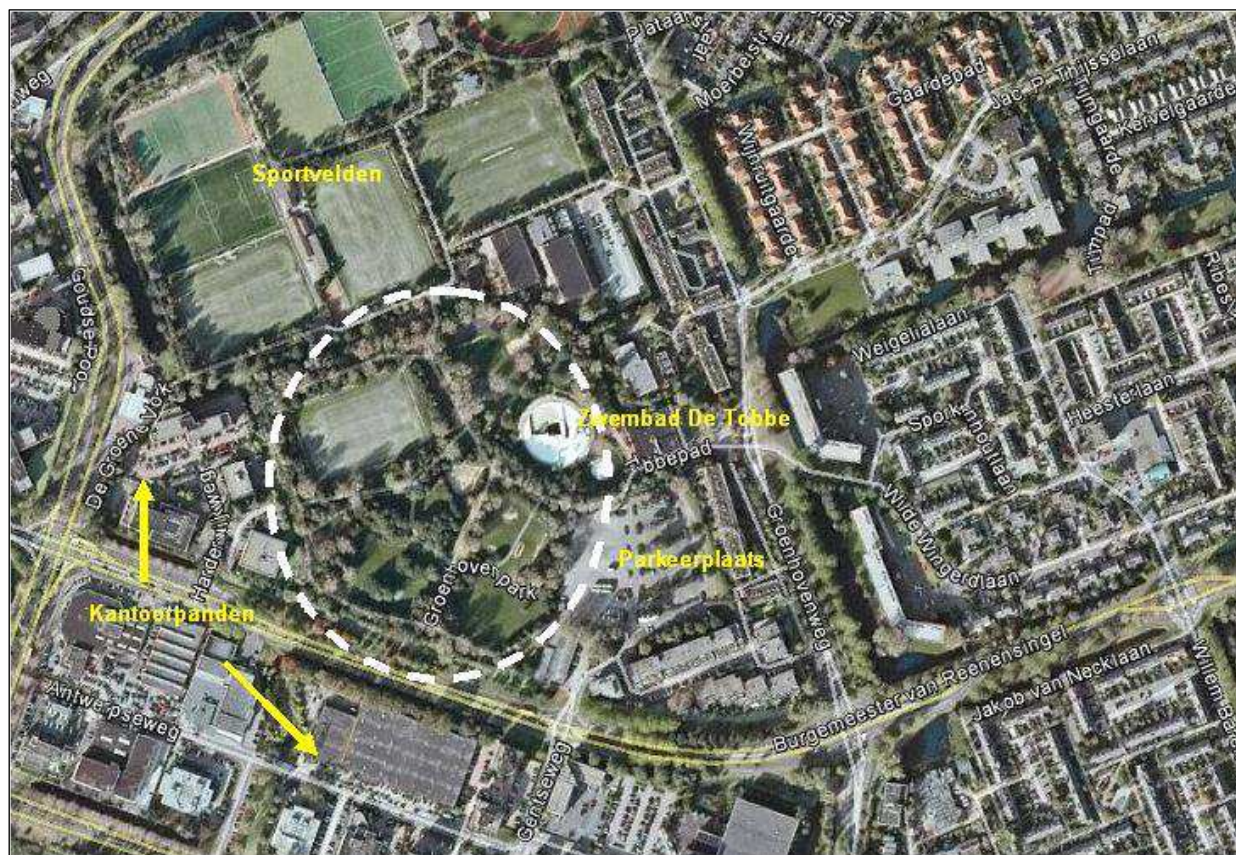
Voor de sociaal-ruimtelijke analyse is gebruik gemaakt van de filosofie van de Amerikaans-Canadese schrijfster en activiste Jane Jacobs (1916-2006), ook wel beschouwd als de goeroe van de stadsociologen. Jacobs betoogt dat meer rekening moet worden gehouden met de menselijke schaal bij stadsontwikkeling. Volgens haar is een

leefbare stad vooral multifunctioneel. Jacobs pleit voor compacte gemeenschappen waar bewoners wonen, werken, studeren en recreëren (www.pps.org, 2012). Tevens is de stadsbeeldanalyse van de Amerikaanse stedenbouwkundige Kevin Lynch (1918-1984) gebruikt. Hij heeft onderzocht wat de herkenbare onderdelen zijn van de collectieve voorstelling van steden. Hij maakte hierbij onderscheid in drie componenten van de stadsvoorstelling: identiteit, structuur en betekenis (Büchi en Hermans, 1989). Ook zijn de analysemethodes van TU Delft (Goorbergh, 2012) gebruikt.

Veel informatie over het Groenhovenpark is verkregen uit gesprekken met vertegenwoordigers van respectievelijk de afdeling Beheer openbare ruimte (behorend tot de directie Ruimtelijke Ontwikkeling) van de gemeente Gouda en de beheerder van het park, Cyclus. Informatie over het ontstaan van het park en de ecologische betekenis is verkregen uit boekjes van de gemeente in samenwerking met Cyclus. Voor recente en toekomstige ontwikkelingen rond het Groenhovenpark zijn gemeentelijke rapporten geraadpleegd, waaronder het Groenstructuurplan 2007-2015 en de websites van de gemeente Gouda en van Cyclus. Veldonderzoek heeft daarnaast de nodige informatie gegeven over de gebruikersgroepen en gebruikersfrequentie.

Voor dit rapport gelden onderstaande randvoorwaarden en beperkingen:

- De gebruikersanalyses zijn aannames, op basis van schattingen naar aanleiding van veldonderzoek.
- Het Groenhovenpark bestaat naast het parkgedeelte ook uit een gedeelte met sportvelden. Daar waar in dit rapport (zowel in woord als in beeld) wordt gerefereerd aan het Groenhovenpark wordt alleen het parkgedeelte bedoeld.
- Op het moment van verschijnen van dit rapport wordt het zwembad 'de Tobbe' vernieuwd, zowel het binnen- als het buitenbad. Opening is voorzien in het voorjaar van 2013. Deze renovatie en de eventuele gevolgen hiervan voor het gebied worden in het rapport niet meegenomen.
- Dit rapport omvat de analyse en een Programma van Eisen voor het Groenhovenpark; een financiële onderbouwing is niet opgenomen.

Figuur 1.1 Overzichtsfoto van de nabije omgeving van het Groenhovenpark.

Figuur 1.2 Beelden van het Groenhovenpark.

2. Sociaal-ruimtelijke analyse

In dit hoofdstuk wordt het Groenhovenpark geanalyseerd op haar huidige sociaal-ruimtelijk gebruik. Specifieke factoren zijn onderzocht, waaronder de uniciteit van het park, de bereikbaarheid, de toegankelijkheid en de voorzieningen. De conclusies die uit deze sociaal-ruimtelijke analyse volgen zijn richtinggevend voor de visie (hoofdstuk 3) en het PVE (hoofdstuk 4).

2.1 Gebruikers van het Groenhovenpark

Het Groenhovenpark wordt voornamelijk gebruikt als lunchplek voor kantoorpersoneel uit de buurt, door mensen die hun hond uitlaten, door joggers en door fietsers van/naar de nabijgelegen sportvelden.

Het park heeft potentie om meer en andere gebruikersgroepen te 'trekken' en vooral ook om de gebruiksduur te verlengen. In tabel 2.1 is een overzicht opgenomen waarin 9 huidige en potentiële gebruikersgroepen zijn geïdentificeerd, zoals lunchend personeel van de nabijgelegen kantoorpanden, ouders die wachten op hun sportende kinderen, wandelaars en joggers. In de tabel zijn alle negen gebruikersgroepen geanalyseerd naar (potentieel) gebruik, herkomst, leeftijd, leeftijd, dagtype bezoek, duur, frequentie en aantal. Hierdoor wordt inzichtelijk welke gebruikersgroepen het meest bepalend (kunnen) zijn voor het park.

Figuur 2.1 Potentiële gebruikers van het Groenhovenpark.

Uit tabel 2.1 blijkt dat het Groenhovenpark onvoldoende als park¹ wordt gebruikt, meer als een functioneel groengebied, een groene passage, waar tijdens de middagpauze lopend wordt geluncht, doorheen kan worden gejogd of gefietst en waar als enige plek in de buurt de hond, niet aangeliend, kan worden uitgelaten.

¹ Wikipedia geeft de volgende omschrijving van een park: "Een (stads)park is een door de mens ontworpen en aangelegd groengebied met een recreatieve functie ... waar stadsbewoners komen om van rust te genieten en 'energie te tanken'. Mensen wandelen meestal in een park, maar soms kan men er ook fietsen, roeien, paardrijden of skaten" (nl.wikipedia.org).

Tabel 2.1 Huidige en potentiële gebruikersgroepen

Gebruikers- groep	Gebruik	Herkomst	Leeftijd	Dagtype + tijdstip bezoek	Duur	Frequentie bezoek	Aantallen per	
							uur	dag
Personeel kantoorpanden	- lunchpauze	- heel Gouda	20-65	Middag 12.00-14.00 uur	15-30 min	1 maal per dag	30	60
Hondenuitlaters	- wandelen	- zuidelijk deel wijk Bloemendaal	13-73	Dag/Avond 07.00-22.00 uur	10-20 min	1-3 maal per dag	10	150
Fietsers op weg van/naar sportvelden	- passant	- heel Gouda	6-80	Dag/Avond 09.00-22.00 uur	0.30-3 min	1-2 maal Per week	50	750
Joggers	- joggen	- zuidelijk deel wijk Bloemendaal	18-65	Dag/Avond 10.00-21.00 uur	10-30 min	1-2 maal per week	5	45
Wandelaars*	- wandelen	-hele wijk Bloemendaal -heel Gouda	2-80	Dag/Avond 10.00-21.00 uur	10-30 min	1-2 maal per week	5	45
Jeugd	- ontmoeten - relaxen - sporten	- zuidelijk deel wijk Bloemendaal	12-20	Middag/ Avond 15.00- 22.00 uur	15 min – 1 uur	2-3 maal per week	5	35
Kinderen (natuurlijke speelplek)	- spelen	- zuidelijk deel wijk Bloemendaal	3-12	Dag/Middag 10.00-18.00 uur	30 min- 2 uur	2-3 maal per week	15	120
Bewoners	- wandelen - ontmoeten - relaxen	- hele wijk Bloemendaal	20-80	Dag/Avond 10.00- 21.00 uur	10 min – 2 uur	24 maal per jaar	5	45
Ouders van sportende kinderen	- wachten - relaxen - wandelen - ontmoeten	- heel Gouda	25-55	Dag/Avond 09.00-19.00 uur	15-50 min	1-2 keer per week	30	300

* Onderscheid moet worden gemaakt tussen huidige gebruikersgroep wandelaars (uit wijk Bloemendaal, duur max. 15 min, frequentie 1 keer per week) en potentiële wandelaars (uit heel Gouda, duur 30 min, frequentie 1-2 keer per week).

2.2 Omgevingsfactoren

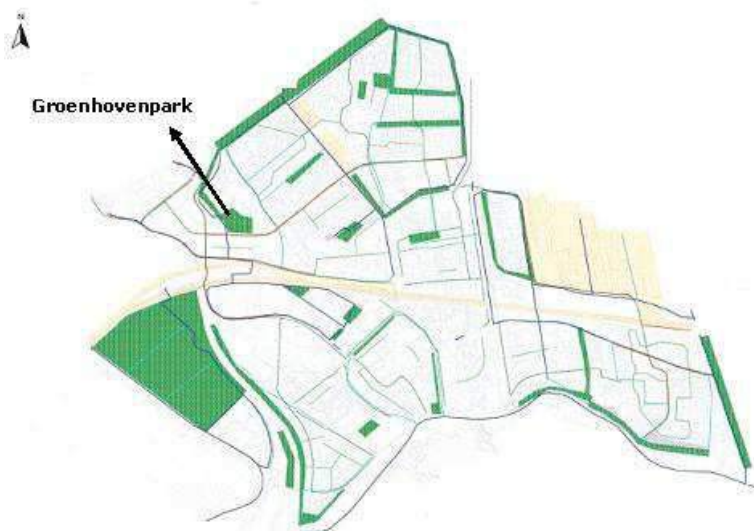
Omgevingsfactoren zijn bepalend voor het gebruik van een gebied en in die zin ook voor het 'succes' ervan. De factoren kunnen extern zijn, bijv. de ligging of het bereik maar ook intern, zoals de routing en de inrichtingskwaliteit van het park.

Voor het Groenhovenpark wordt hieronder een aantal factoren voor het huidige gebruik geanalyseerd, begeleid met situatieschetsen en foto's. Wat betreft de externe omgevingsfactoren in een straal van 500 meter rond het park zijn onderzocht: uniciteit, bereik en toegankelijkheid. Wat betreft de omgevingsfactoren in het park zelf zijn dat de routing, de identiteit en de inrichtingskwaliteit.

2.2.1 Uniek park in de wijk Bloemendaal (uniciteit)

Het Groenhovenpark is het enige park in de omgeving van de wijk Bloemendaal. Het heeft een goede padenstructuur en voldoende afwisseling tussen bosplantsoen en open stukken. Het park heeft twee vijvers, een omsloten maar openbaar toegankelijk voetbalveld en drie graslandjes, waarvan twee omsloten door struweel en een direct aan een hoofdpad is gelegen. Het park is eind jaren '70 is aangelegd op een voormalige huisvuilstortplaats. Hierdoor komen er in het park hoogteverschillen voor. Deze hoogteverschillen zijn er niet van nature.

Het park maakt deel uit van een groen 'lint' om de stad Gouda (zie figuur 2.2). In de omgeving, zo'n 500 meter van het park, is er een grotere groenstrook: de Groene Wal. Deze groenstrook maakt ook deel uit van het 'lint'. Deze groenstrook is vlak langs de A12 gelegen (zie figuur 2.3).

Figuur 2.2 Plattegrond van Gouda. Het Groenhovenpark is onderdeel van het groene 'lint' om de stad heen. (Uit: Groenstructuurplan 2007-2015)

Figuur 2.3 Ligging van het Groenhovenpark in het zuidelijk deel van de wijk Bloemendaal. De Groenhovenweg, die voor een deel parallel loopt aan het park, is in oranje weergegeven.

De uniciteit van het Groenhovenpark is voor de meeste gebruikersgroepen relevant: voor zowel de wandelaars, het personeel van nabijge liggende kantoorpanden, kinderen, de jeugd als de wijkbewoners. Voor de fietsers en hondenuitlaters geldt de uniciteit in mindere mate; fietsers die het park gebruiken als 'groene route' richting de sportvelden kunnen evengoed gebruik maken van de Groenhovenweg die min of meer parallel aan het park loopt (zie figuur 2.3). Voor hondenbezitters zijn er in de wijk voldoende andere kleinere en grotere groenstroken waar de hond kan worden uitgelaten.

Conclusie: Het Groenhovenpark is het enige park in het zuidelijke deel van de wijk Bloemendaal en in de buurt van de kantoorpanden aan de Antwerpseweg en Van Reenenringel.

2.2.2 Niet links laten liggen (routing)

Door de huidige gebruikers, met name de wandelaars, hondenuitlaters, personeel kantoorpanden, joggers, wordt er onvoldoende gebruik gemaakt van alle paden in het park, waardoor een deel wordt 'overgeslagen'. In het park zelf liggen voldoende paden, waardoor in principe het hele park bezocht kan worden. Voor fietsers zijn de verharde hoofdpaden geschikt om 'binnendoor' naar de sportvelden te fietsen.

Figuur 2.4 Routing in het park en het afgesloten gedeelte.

Een deel van het park is voor bezoekers niet bereikbaar. Hier is tijdelijk een langlaufbaan gevestigd. Om dit deel staat een hekwerk (zie figuur 2.4). Ter voorkoming van diefstal en vandalisme is het hek dicht als er geen gebruik wordt gemaakt van de baan.

Uit veldonderzoek en gesprekken (Kleinwee, 15 februari 2012) blijkt dat de meeste gebruikers alleen de (half)verharde hoofdpaden die om het park heen lopen bewandelen. De overige wandelpaden zijn voorzien van een laag houtsnippers. Vooral bij nat weer worden deze paden drassig en nodigen ze niet uit om er gebruik van te maken. Hierdoor blijft een groot deel van het park onbenut. In dit deel ligt een hoger gelegen natuurlijke vijver (zie figuur 2.5). Deze is enige tijd geleden lek geraakt door baggerwerkzaamheden en bevat nu moeras- en waterplanten.

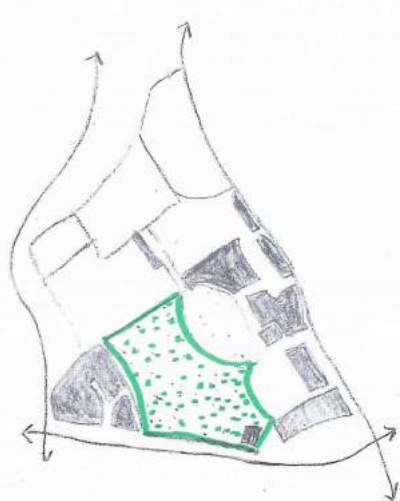
Figuur 2.5 Het 'hart' van het Groenhovenpark, met links de hoger gelegen vijver en rechts de onverharde paden.

Conclusie: het park wordt door de meeste huidige gebruikers niet optimaal benut vanwege de onverharde paden naar en in het hart van het park. Dit heeft een drukkend effect op de verblijfsduur, want als alleen de hoofdpaden worden gebruikt is een bezoek aan het park eerder afgelopen. Bij de hogere gelegen vijver in het midden van het park is sprake van zwerfvuil en het bankje daar is beklad met graffiti. Een deel van het park is onbereikbaar vanwege een dicht hek dat eromheen staat.

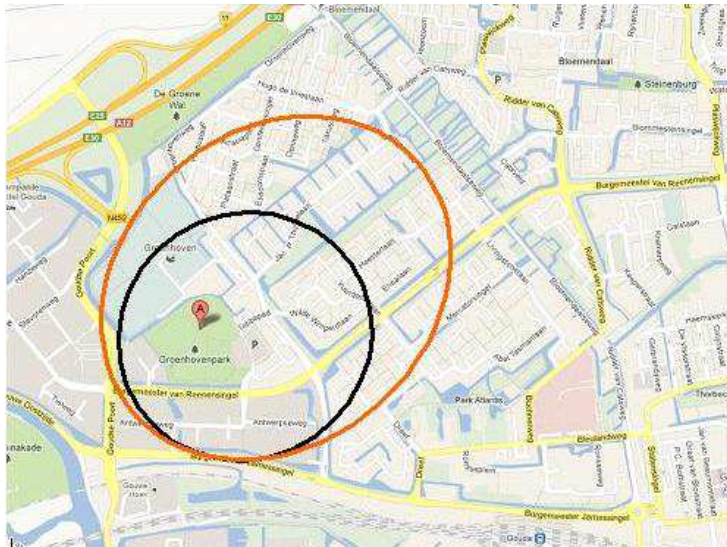
2.2.3 Goed bewaard geheim (bereik en zichtbaarheid)

Voor veel wijkbewoners en stadsbewoners is het Groenhovenpark een goed bewaard geheim. Veelal wordt gedacht dat alleen de naastliggende sportvelden het park vormen.

Het Groenhovenpark ligt ingesloten tussen een uitvalsweg, sportvelden en een parkeerplaats, waarachter appartementencomplexen liggen. De uitvalsweg (Van Reenensingel) ligt ten zuiden van het park op ca. 20 meter vanaf het Groenhovenpark. Vanaf de weg is het park niet zichtbaar omdat er kantoorgebouwen voor staan of bomen en struiken. Het park is vanuit de wijk Bloemendaal, ten noorden en noordoosten van het park, aan het zicht onttrokken vanwege appartementencomplexen, een parkeerterrein en het zwembad 'De Tobbe'. Vanaf de sportvelden, ten westen van het park, is het beperkt zichtbaar, zie figuur 2.6.

Figuur 2.6 De zichtbaarheid vanaf de omliggende wegen.

Figuur 2.7 Het huidige bereik (de zwarte cirkel) en potentiële bereik (oranje cirkel).

Ook speelt de ligging het park parten. Gelegen aan de rand van de wijk, zelfs de stad, maakt dat veel gebruikers, waaronder wandelaars, hondenuitlaters, kinderen en bewoners, eerst een eindje moeten lopen voordat ze bij het park zijn. Omdat het park onvoldoende faciliteiten biedt (bankjes, picknicktafels, speelplaats) is er voor hen geen reden, *incentive*, om er speciaal naartoe te gaan. Het 'bereik' van het park is hierdoor kleiner dan mogelijk zou kunnen zijn. Figuur 2.7 laat het verschil zien tussen het huidige bereik en het potentiële gebruik. Voor de gebruikersgroep 'personeel kantoorpanden' is het park dichtbij en voor een 'lopende lunchpauze' wel geschikt. Ook voor joggers moet het geen probleem zijn om een afstand af te leggen tot het park.

Conclusie: het Groenhovenpark heeft een kleiner bereik dan mogelijk zou kunnen zijn omdat het 'onzichtbaar' is voor veel bewoners van de wijk Bloemendaal, omdat het ongunstig is gelegen ten opzichte van de wijk en omdat het te weinig faciliteiten heeft voor veel gebruikersgroepen.

2.2.4 Welkom in het Groenhovenpark! (toegankelijkheid)

Er lopen verschillende fiets en wandelpaden richting het park. De paden aan de wijkzijde, het Tobbepad en de Groene Vork, daar waar de meeste gebruikers vandaan komen, zijn geen echte toegangspaden tot het park maar (fiets)paden richting de sportvelden en het zwembad die, als je wat verder loopt/fietst, bij het park uitkomen.

Deze paden grenzen aan parkeerplaatsen, appartementencomplexen, sportvelden, het sportcentrum of het zwembad (zie figuren 2.8a en 2.8b). Er is geen of onvoldoende sociale controle van omwonenden. Nergens staat aangegeven dat er een park 'in de buurt' is. Alleen als de sportvelden en het buitenbad van het zwembad volop in gebruik zijn is er voldoende sociale controle van ouders met sportende kinderen en van sporters zelf.

Figuur 2.8a Toegangswegen tot het park aan de kant van de wijk Bloemendaal.

Figuur 2.8b Rechtstreekse toegangen tot het park. Links van de kant van de kantoorpanden, rechts vanaf de parkeerplaats.

Op zichzelf heeft het Groenhovenpark voldoende paden en wegen die uitkomen bij het park. Aan alle kanten kan het park per fiets en/of te voet worden betreden.

Rechtstreekse ('echte') toegangspaden liggen aan de parkeerplaats en aan de kant van de Van Reenensingel (kantoorpanden). Zie figuur 2.9

Figuur 2.9 Overzicht van de toegangswegen (in geel) tot het park.

Conclusie: hoewel het Groenhovenpark voldoende paden/wegen heeft die uitkomen bij het park, zijn de belangrijkste ervan niet aantrekkelijk voor de meeste gebruikersgroepen. Ook zijn ze niet als zodanig herkenbaar.

2.2.5 Ruim baan voor stinzenflora (identiteit)

Eind jaren '70 is in Gouda een begin gemaakt met ecologisch groenbeheer. Hierbij wordt gestreefd naar een gevarieerde en samenhangende begroeiing van inheemse planten in het openbaar groen. De begroeiing biedt daarnaast leefmogelijkheden voor in stedelijke omgeving voorkomende dieren zoals egels, vogels, amfibieën en insecten (Cyclus/gemeente Gouda, 2009). Voor het Groenhovenpark betekent dit dat destijds, bij de aanleg, bewust is gekozen voor een afwisselende en voldoende 'open' en gesloten, inheemse beplanting. Er zijn bij de aanleg veel stinzenplanten geplant. Samen met de heuvelachtige ligging zorgt dit voor de identiteit van het Groenhovenpark.

Echter, een beheerplan voor het Groenhovenpark ontbreekt, waardoor die identiteit wordt aangetast. Alleen het meest noodzakelijke onderhoud vindt plaats (het uitdunnen van te dicht begroeide bosplantsoenen). De originele beplanting is uit zijn krachten gegroeid en de verhoudingen zijn niet meer in evenwicht. Het groenbeeld oogt hierdoor rommelig en eentonig. Overheersende beplanting heeft andere, meer kwetsbare (stinzen)beplanting verdrongen. De (te) dichte beplanting zorgt er ook voor dat er stukken in het park zijn die sociaal-onveilig zijn geworden.

Conclusie: Door het ontbreken van een beheerplan en door alleen het meest noodzakelijke onderhoud oogt de beplanting in het park eentonig en rommelig en is de

identiteit van het park aangetast. De te dichte beplanting kan voor een sociaal-onveilig gevoel bij de gebruikers zorgen.

2.2.6 Nauwelijks voorzieningen, onduidelijke beelden (inrichtingskwaliteit)

Er zijn nauwelijks voorzieningen in het park die de gebruikers uitnodigen om langer te verblijven, te recreëren. De voorzieningen die er zijn liggen versnipperd door het park. Zo zijn er slechts drie bankjes, geen tafels en onvoldoende prullenbakken aanwezig. Hierdoor is er overlast door zwerfvuil (zie figuur 2.10). De 'lay-out' van het park staat meer recreatie gericht op langere verblijfsduur zeker toe: er zijn drie graslandjes (figuur 2.11) in het park en er is een voetbalveld.

Figuur 2.10 Zwerfvuil door het ontbreken van prullenbakken.

Figuur 2.11 Twee van de drie graslandjes. De rechter ligt direct aan een van de hoofdpaden.

Het Groenhovenpark wordt nu gebruikt als groengebied om lopend de lunch te gebruiken door personeel van de aangrenzende kantoorpanden. Hieronder vallen het hoofdkantoor van Marskramer, ACI Worldwide BV, Centric, de dienst ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente, Vierstroomzorging BV en VW-dealer Van Beijnum.

In het park staat ook een aantal abstracte beelden, zie figuur 2.12. Zij staan er zonder enige toelichting (bordjes ontbreken) en de meeste zien er slecht onderhouden uit en verzakken. De toegevoegde waarde van de beelden voor het park is onduidelijk.

Figuur 2.12 Beelden in het Groenhovenpark.

Conclusie: het Groenhovenpark heeft te weinig voorzieningen voor (potentiële) gebruikersgroepen die langer in het park willen verblijven. Hierdoor blijven ook potentiële ontmoetingsplaatsen, waaronder de drie graslandjes, onbenut. De beelden in het park zijn niet voorzien van informatie, zien er slecht onderhouden uit en voegen niets toe aan het park.

Nota bene: binnenkort wordt in het park een natuurlijke speelplek voor kinderen geopend, gelegen op een door hekken omgeven deel van het park. In dit deel staat ook een vrij nieuwe klimwand. Hiermee krijgt de inrichting van het park voor de gebruikersgroep kinderen en jongeren een belangrijke impuls.

2.3 Conclusies analyse

Het Groenhovenpark is een uniek park in de wijk Bloemendaal. Het is een 'echt' park met een opvallende, heuvelachtige vormgeving, goede padenstructuur, met afwisseling tussen open en gesloten beplanting en met een openbare speelvoorziening (het voetbalveld). Echter, met haar verscholen ligging aan de rand van de wijk, met de

onuitnodigende toegankelijkheid en ontbrekende bewegwijzering is het helaas een goed bewaard geheim en bereikt het te weinig gebruikers.

De onverharde paden naar en in het hart van het park maken dat het Groenhovenpark niet zo goed wordt benut is als zou kunnen. Door het ontbreken van een beheerplan in de loop der jaren is de beplanting te fors en te eenzijdig geworden en heeft het een minder ecologisch karakter dan was beoogd bij de aanleg. Door de te dichte beplanting zijn er stukken die niet sociaal-veilig zijn.

Het Groenhovenpark mist een aantal voorzieningen om gebruikers te verleiden tot een bezoek of langer verblijf, ondanks de aanwezigheid van het openbare voetbalveld, drie graslandjes en de binnenkort te openen natuurlijke speelplek. De inrichtingskwaliteit is 'onder de maat'; te weinig bankjes en prullenbakken, geen tafels. De beelden die er zijn voegen niets toe aan het park.

3. Visie: de achtertuin van Bloemendaal

Het Groenhovenpark is een verzorgd, sfeervol en levendig buurtpark waar wijkbewoners (ouders met kleine kinderen, volwassenen en kinderen van 6-12 jaar) graag naartoe gaan om te genieten van de omgeving, om samen te komen, om te spelen, om een boek te lezen. Het Groenhovenpark is de achtertuin van Bloemendaal!

Het park is door zijn heuvelachtige aanleg en ecologisch groenbeheer uniek voor niet alleen de buurt maar voor heel Gouda. Door zorgvuldige snoei en kap is er veel meer licht en ruimte gecreëerd voor stinzenflora en andere, nieuw te planten onderbegroeiing. Bij de aanplant is gelet op jaarronde aantrekkelijkheid, waardoor er ook meer dieren worden 'gelokt'. Bezoekers uit heel Gouda komen er wandelen of, terwijl hun kinderen sporten op de sportvelden, recreëren op de graslandjes en aan de picknicktafels. De paden zijn allemaal halfverhard en het hele jaar door goed toegankelijk, zodat altijd van het hele park genoten kan worden. De graslandjes wordt regelmatig gemaaid zodat ze uitnodigen om erop te spelen of te recreëren. Het park wordt in zijn geheel goed onderhouden en maakt een verzorgde indruk. Er staan veel meer bankjes en de oude, verwaarloosde bankjes zijn vervangen. Voldoende prullenbakken, zowel langs de routes als bij de graslandjes zorgen voor een schone omgeving, zonder zwerfvuil. Op de graslandjes staat een aantal picknicktafels.

Vanaf een afstand van ca. 600 meter van het park begint de speelse bewegwijzering, die door kinderen uit de buurt is ontworpen. Hierdoor heeft het park in de wijk Bloemendaal een 'gezicht' gekregen en een grotere bekendheid. Het is nu voor alle gebruikers goed en gemakkelijk te vinden. Kinderen kunnen er op eigen gelegenheid naartoe, verdwalen is niet mogelijk!

Het Groenhovenpark heeft een herkenbare hoofdingang, gelegen aan de parkeerplaats. Hiermee krijgt het park een echte 'parkuitstraling'. De bezoeker wordt er welkom geheten met een informatiebord, waarop is te zien hoe het park eruit ziet, welke beplanting er is en welke dieren er voor komen. Ook staat er op welke data er rondleidingen worden gegeven door Cyclus, de beheerder en welke 'huishoudelijke' regels er gelden. Het park is geen hondenuitlaatplek meer, hondenbezitters zien op het informatiebord waar in de nabije omgeving de hond wel (los) mag worden uitgelaten.

Het Groenhovenpark is een geliefde lunchplek voor het kantoorpersoneel uit de buurt: ze kunnen hun broodje lopend of zittend op een bankje nuttigen of aan een van de picknicktafels. De tafels lenen zich ook heel goed voor een werkbespreking in de open lucht.

(Vorige pagina: Figuur 3.1 Sfeerbeelden bij visie.)

4. Programma Van Eisen (PVE)

In dit hoofdstuk wordt een programma van eisen geformuleerd voor de nieuwe inrichting van het Groenhovenpark, voortkomend uit de visie van hoofdstuk 3.

Verharding/inrichtingselementen

- Materiaal halfverharde paden, houtsnippers, vervangen door halfverharding middels donkerrode gravel;
- Plaatsen van houten parkbankjes langs de routes, langs de vijvers. Dit kunnen ook groepen bankjes zijn, bijv. drie naast elkaar;
- Het inrichten van de hoofdingang bij de parkeerplaats:
 - o Plaatsen van een informatiebord (zie ook bij objecten);
 - o Plaatsen van een bankje en prullenbak;
 - o Plaatsen van fietsenrekken;
 - o Plaatsen van een van de beelden (zie ook bij objecten).
- Prullenbakken plaatsen bij alle ingangen van het park, bij alle bankjes of groepen bankjes langs de routes, aan weerszijden van het voetbalveld, twee prullenbakken per grasland;
- Het plaatsen van picknicktafels op de graslandjes, twee tot drie per grasland, verspreid over de ruimte.

Beplanting

- Opstellen van een ecologisch groenbeheer- en herstelplan in overleg met Cyclus.

Conform het Groenstructuurplan 2007-2015. Hierin moet in ieder geval worden opgenomen:

- kappen van te grote bomen, bomen die te dicht op elkaar staan, bomen die te veel licht wegnemen;
- terugzetten van het bosplantsoen, overwoekerende heesters verwijderen;
- aanplant van nieuwe, inheemse heesters;
- aanplant van stinzenflora op de open gekomen plekken in het bosplantsoen;
- behouden van de zg. vlinderranden (ruige randen) rondom de graslandjes;
- Brandnetels aan de rand met het gras zoveel mogelijk weghalen;
- 1 keer per week maaien van de graslandjes + het voetbalveld.

Objecten

- Plaatsen van informatiebord bij de hoofdingang van het park, aan de parkeerplaats.

Hierop wervend vermeld:

- groot de naam van het park;
 - de plattegrond van het park;
 - de geschiedenis;
 - de voorkomende flora en fauna (in woord en beeld);
 - de openingstijden van de natuurlijke speelplaats;
 - de excursies door het park van Cyclus;
 - uitleg bij de beelden;
 - Huishoudelijke regels, waaronder dat honden alleen aangelijnd zijn toegestaan (aangeven waar in de buurt er andere hondenuitlaatplaatsen zijn).
- Beelden uit park verplaatsen naar de ingangen, als 'welkomstbeelden'.
 - Speelse wegwijzers plaatsen in een straal van ca. 600 meter rondom het park. Door kinderen uit de buurt zelf ontworpen en gemaakt, bijv. dmv een wedstrijd of een activiteitendag in het park. (zie ook bijlage 1, *Visie op participatie* en www.devipbus.nl, de wegwijzers voor het Griftpark in Utrecht).

Routes

- Routes fiets- en voetverkeer door park handhaven.

Beheer Cyclus

- Reinigingsdienst minimaal 2x per week;
- Onderhoud groenvoorziening 1x per week (onkruiden), groenbeheer- en herstelplan uitvoeren.

5. Conclusies en aanbevelingen

Dit hoofdstuk geeft de conclusies (5.1) en de aanbevelingen weer voor een optimaal sociaal-ruimtelijk gebruik van het Groenhovenpark. De aanbevelingen die voortvloeien uit de conclusies worden puntsgewijs genoemd in 5.2. Aanbevelingen die te maken hebben met recente ontwikkelingen rond het park zijn opgenomen in 5.3.

5.1 Al veel te bieden

De centrale vraag in dit rapport luidt: welke verbeteringen zijn er mogelijk voor het Groenhovenpark, die ertoe kunnen leiden dat het meer gebruikers trekt en dat huidige en potentiële gebruikers er vaker en langer verblijven? Alvorens die vraag te beantwoorden volgen eerst enkele conclusies met betrekking tot de huidige situatie.

Allereerst enkele positieve conclusies: het Groenhovenpark heeft al veel te bieden. Het heeft een goede afwisseling tussen open en gesloten beplanting, het is een heuvelachtig (voor Goudse begrippen uniek) terrein, heeft een goede lay-out, een prima padenstructuur en bovenal: het is het enige park in de wijk Bloemendaal.

Er zijn ook minpunten vastgesteld: de ligging van het Groenhovenpark aan de rand van de wijk Bloemendaal, daar waar de meeste gebruikersgroepen vandaan komen, is wat afgelegen. Daarnaast is de zichtbaarheid vanaf de wegen eromheen slecht. Door het ontbreken van wegwijzers blijft het park voor vele potentiële gebruikers een geheim. Er zijn geen directe omwonenden, waardoor sociale controle beperkt is. Het park ontbeert voorzieningen als bankjes, prullenbakken en picknicktafels. Het ontbreken van een beheerplan heeft ertoe geleid dat het groenbeeld van het park wat rommelig en eentonig is en ecologisch niet zo interessant is als beoogd bij de aanleg.

Aan de wat afgelegen ligging, de beperkte sociale controle en slechte zichtbaarheid vanaf de wegen valt niet veel te doen. Echter, en hiermee wordt de centrale vraag beantwoord, met enkele maatregelen gericht op de inrichting van het park en met een groenbeheer- en herstelplan is het zeker mogelijk om het Groenhovenpark een kwaliteitsimpuls te geven en grotere bekendheid in de wijk.

5.2 Aanbevelingen

- De beleving van het park zal veel prettiger worden door het vervangen van de onverharde paden door halfverharde paden van gravel;
- Voldoende parkbankjes en picknicktafels zullen de verblijfsduur verlengen en uitnodigen tot recreatie van grotere groepen, bijvoorbeeld gezinnen;
- Ruim voldoende prullenbakken zorgen voor veel minder zwerfvuil, waardoor een schonere en (dus) sociaal-veiliger omgeving ontstaat voor alle gebruikersgroepen;

- Intensiever groenonderhoud zorgt voor een verzorgd beeld; de graslandjes worden vaak gemaaid, overhangende takken langs de paden worden vermeden. Ook dit vergroot het gevoel van veiligheid bij de gebruikers;
- Een groenbeheerplan waarin de nadruk wordt gelegd op ecologisch beheer. Maar waarin ook een herstelplan is opgenomen om het achterstallige onderhoud aan te pakken;
- De inrichting van een hoofdingang, inclusief informatiebord, fietsenstalling, bankje en prullenbak. Hiermee voelen de bezoekers zich welkom, weten wat het park te bieden heeft en wat de 'huishoudelijke' regels zijn.
- Wegwijzers in de omgeving van het park, ontworpen door kinderen uit de wijk, geven het park grotere bekendheid. Het park is hiermee ook gemakkelijk te vinden. Niet alleen voor volwassen gebruikersgroepen maar met name ook voor kinderen uit de wijk die zelfstandig het park willen bezoeken.

5.3 Overige aanbevelingen

- Met betrekking tot de binnenkort te openen natuurlijke speelplaats is van belang dat de 'sleutelbewaarder', een burger, in ieder geval op woensdagmiddag, zaterdag en zondag de hele dag, de hekken opent. Hoe vaker dit deel van het park open is hoe, hoe beter (www.gouda.nl/gemeente, 2012).
- Op dit moment wordt het zwembad 'De Tobbe' verbouwd. Het terrein waarop dit binnen- en buitenbad staat grenst aan de parkeerplaats en aan het park. Zowel het zwembadterrein als de parkeerplaats worden heringericht. Aanbevolen wordt hierbij rekening te houden met de (aanbevolen) aanleg van een hoofdingang van het park (Kuiper Compagnons, 2010).

Literatuurlijst

- Büchi, ir. H. en Hermans, ir. W. (1989). *De stadsbeeldanalyse van Kevin Lynch*, uit Stedebouwkundige ontwerpmethoden, deel van hoofdstuk 6, TU Delft.
- Cyclus (red., 2009). *Acht wandelingen door ecologische groengebieden in Gouda*. Uit de serie Groenwandelingen in Gouda, Cyclus en gemeente Gouda.
- Dienst Beleid, afdeling Fysieke Leefomgeving (2007). *Gouda blijft groen. Groenstructuurplan 2007-2015*, gemeente Gouda.
- Gemeente Gouda (16-2-2012) *Sleutelbeheerders natuurspeelplaats gezocht*, http://www.gouda.nl/gemeente/Nieuws/Homepagenieuws/Sleutelbeheerders_natuurspeelplaats_gezocht, geraadpleegd op 22 februari 2012.
- Goorbergh, F. van den (2012). 120201 *Hoorcollege Sociaal Ruimtelijke analyse (PDF)*.
- Kleiwee, A.J.N. van (2012), stadsecoloog, werkzaam bij Cyclus. Persoonlijke mededeling. 15 februari.
- Kuiper Compagnons (2010, ontwerpversie) *Ruimtelijke onderbouwing projectbesluit "zwembad groenhovenpark"*, gemeente Gouda.
- Project for Public Spaces. *Jane Jacobs*, <http://www.pps.org/articles/jjacobs-2/>, geraadpleegd op 23 maart 2012.
- Wikipedia (2012). *Park*, <http://nl.wikipedia.org/wiki/Park>, geraadpleegd op 24 maart 2012.

Bronvermelding bij foto's

Alle foto's en illustraties zijn eigendom van de auteur, behalve het volgende beeldmateriaal:

Figuur 1.1: Google Maps: Groenhovenpark

Figuur 2.1:

- <http://nl.dreamstime.com/royalty-vrije-stock-afbeelding-familie-die-picknick-in-park-heeft--image2051716> (gezin in park)
- <http://speelnatuur.wordpress.com/tag/natuurlijke-speelplaats/> (spelende kinderen)

Figuur 2.2: Bewerkt, uit: *Groenstructuurplan 2007-2015*, pag. 45

Figuur 2.3 : Google Maps: Groenhovenpark

Figuur 2.7 : Google Maps: Groenhovenpark

Figuur 3.1:

- <http://gouwe-water.seebyseeing.net/> (stinkende gouwe)
- <http://www.mijndierenkliniek.nl/algemene-informatie/waarom-krijgt-een-specht-geen-hoofdpijn/> (specht)
- <http://www.flickr.com/photos/77239556@N00/5571580148/> (nevel in park)
- http://oldestfashion.blogspot.com/2011_07_01_archive.html (vrouw aan het werk in park)

- <http://www.ilovefashionnews.nl/2011/02/11/new-collection-zomerlijke-buitenleven/> (feesttafel buiten)
- <http://www.platformbuitenspelen.nl/nieuws/beleid-en-financien/natuurlijk-spelen-in-elst-en-apeldoorn.html> (buitenspelend kind)
- <http://www.pressart.nl/> (kind bij informatiebord)
- <http://www.devipbus.nl> (wegwijzer)
- <http://holland10.nl/articles/106/1/Vondelpark-in-blauw-licht/Pagina1.html> (toegangshek, bewerkte foto)

Bijlage 1 Visie op participatie

Burgerparticipatie roept bij mij tegenstrijdige emoties op. Zo is er enerzijds het schrikbeeld van een 'Poolse landdag', waarin iedereen voor zijn eigen belang kiest en degenen met de grootste mond hun zin krijgen. En waar na afloop de bestuurders toch gewoon doen wat ze van plan waren. Anderzijds ben ik ervan overtuigd dat een openbare groene ruimte vormgeven, beheren of veranderen iets is wat je 'samen' moet doen, overheid en burgers, wil het kans van slagen hebben.

Om het schrikbeeld te voorkomen is naar mijn mening een goede voorbereiding bij het inzetten van het instrument 'burgerparticipatie' essentieel. Omdat dan vooraf helder is waar het over gaat, wat het doel is, voor wie het is bedoeld, welke invloed wie heeft, en welke middelen er worden ingezet. Hieronder werk ik deze aspecten nader uit voor het Groenhovenpark.

Burgerparticipatie voor het Groenhovenpark

Participatie bij de kwaliteitsimpuls van het Groenhovenpark kan goed aansluiten bij de voorgenomen herinrichting van het buitenterrein van het gerenoveerde zwembad De Tobbe en van het naastgelegen parkeerterrein. De plannen hiervoor zijn grotendeels rond. Belangrijk is dat park, buitenterrein zwembad en parkeerplaats een samenhangend geheel vormen. Participatie houdt in dit geval in dat de burgers een keuze kunnen maken uit verschillende inrichtingsvoorstellen van de drie terreinen. Waarbij het, wat betreft het park, concreet gaat over het voorzieningenniveau, over de toegankelijkheid en in het verlengde daarvan, over de sociale veiligheid voor kinderen.

Belangrijke doelen van participatie bij de verbeteringen voor het Groenhovenpark kunnen voor de gemeente zijn het opdoen van kennis en het vernemen van ervaringen van de buurtbewoners. Voor de burgers zou participatie de sociale cohesie in de buurt kunnen vergroten. Het is een wijk met een heterogene samenstelling waar men eigenlijk alleen de naaste buren kent. Er wonen veel gezinnen met (kleinere) kinderen maar er wordt maar weinig buiten gespeeld. De sociale controle is beperkt.

Bij de participatie zouden allereerst betrokken moeten worden de grootste groep huidige en potentiële gebruikers: bewoners die in een straal van 600-700 meter om het park wonen. Dit lijkt ver, maar binnen een straal van 100-200 meter bevinden zich geen bewoners. Niet alleen de volwassenen maar zeker ook de kinderen. Daarnaast het kantoorpersoneel uit de buurt, die er hun lunch gebruiken. Daarnaast kan de input van professionals grote waarde hebben. In eerste instantie zijn dat de eigenaar van de terreinen en opdrachtgever, de directie Ruimtelijke Ontwikkeling van de gemeente Gouda

en de beheerder van de groenvoorzieningen, Cyclus. Maar ook de beheerders van het zwembad De Tobbe en de naastgelegen sportvelden; veel van hun bezoekers zijn wellicht dezelfde als die van het park. Een verkeersdeskundige (de wijkagent) kan inzicht geven over (kind)veiligheid van de toegangswegen. Om ervoor te zorgen dat het hele gebied, park, parkeerterrein en buitenterrein zwembad, een samenhangend geheel gaat vormen is de participatie van een (student) landschapsarchitect misschien wel onontbeerlijk.

Wat betreft het participatieniveau zou, aan de hand van de participatieladder, de rol van de participanten (bewoners, kantoorpersoneel, beheerders van het zwembad en de sportvelden, de (student) landschapsarchitect) er een zijn van adviseur en meedenker. Als er alternatieven voorliggen kan de participant zich hierover uitspreken. De overheid, de gemeente in dit geval, hanteert hierbij een consultatieve bestuursstijl. De beslissingsbevoegdheid blijft bij de gemeente. Medebeslisser zou (moeten) zijn de beheerder, Cyclus.

Welke participatiemiddelen zouden het best kunnen worden ingezet? Er zijn veel mogelijkheden. Van belang is dat het traject een beperkte duur heeft, bijvoorbeeld een half jaar en dat het is afgerond voor de zomer.

De gemeente zou in samenwerking met de beheerder een speciale excursie kunnen organiseren in het gebied voor de participanten. Misschien ook wel twee, een voor volwassenen en een gericht op kinderen. Zo kan grotere bekendheid en betrokkenheid worden gecreëerd.

Onder leiding van een verkeersdeskundige van de gemeente (de wijkagent) zou ook samen met kinderen 'de meest veilige route(s)' vanuit de wijk naar het park kunnen worden uitgestippeld. Laat hen in een workshop onder leiding van een kunstenaar wegwijzers ontwerpen en maken die die route(s) markeren. Zo raken ze vertrouwd met de route(s). Markeer een moment waarop die wegwijzers in gebruik worden genomen, nodig daar ook de buurtbewoners bij uit (vergroot de cohesie, onderlinge betrokkenheid).

Een ander middel kan zijn het organiseren van een schoonmaakactie in het park, met na afloop een picknick. Dit verhoogt de saamhorigheid en laat de gebruiksmogelijkheden van het park zien.

Laat de bewoners (bijv. per straat/blok) de hoofdingang ontwerpen, aan de hand van door de gemeente gestelde randvoorwaarden. Het mooiste ontwerp wordt uitgevoerd. De jury wordt gevormd door de kinderen, onder leiding van de (student) landschapsarchitect.

Ten slotte is en blijft het houden van bewonersavonden belangrijk; in een vertrouwelijke en open sfeer met elkaar overleggen over een mooie toekomst voor het Groenhovenpark